

Kurzus kódjai: BBN-FLM-271:36
BMA-FLMD-321:14

Kurzus címe: Műfaj és filmkép: a képi kifejező eszközök szerepe a műfaji evolúcióban

Tanár neve: Varró Attila

Kurzus időpontja, helye: Kedd, 15:30-18:30 (vetítéssel), 34-es terem

Kurzus típusa: Előadás

Kurzus teljesítésének követelményei: a/ 8-10 ezer karakter terjedelmű esszé az előzetesen kiadott témák egyikéből
b/ Teszt a féléves anyagból és a kötelező filmekből a kurzus végén

A vetítésen való részvétel erősen javasolt, a kötelező filmek magyar felirattal vagy szinkronnal kerülnek vetítésre.

Kurzus leírása: A kurzus a hollywoodi stúdiófilm technika- és műfaj történetét párhuzamba állítva azt vizsgálja, hogy egyes filmnyelvi eszközök fejlődése, változása az elmúlt nyolcvan évben miként befolyásolta a műfajok működését (elsősorban a hatásmechanizmus, másodsorban a tematikai motívumok terén), valamint a műfaji történetek miként reflektáltak a technikai megvalósításukra. A népszerű hollywoodi műfajok kisebb-nagyobb módosulásait elsősorban a stilizáció és a realizmus kettősségén keresztül mutatja be: főként azokkal a formai változásokkal foglalkozik, amelyek a műfaji motívumokat az extrém látványélmények irányába torzítják vagy a valóság hiteles élményét növelik a hangosfilm évtizedeiben. Valamennyi órán egy adott műfaj és egy formai szempont párhuzamát elemezzük (az első három óra bevezetője után a konkrét technikai eszközökre fókuszálva), abban a szűkebb korszakban ahol a két terület a szokásosnál szorosabb szimbiózist alkotott vagy a kölcsönhatásuk különösen jól szemléltethető – lehetőség szerint megkülönböztetve a kétirányú kapcsolat kauzalitását (a technikai változás hat az esztétikára vagy az esztétikai változás kiköveteli a technikai újításokat).

Kötelező filmek: 1/ Nyersanyag (celluloid és digitális): élszereplős és animációs szuperhősfilm

Harry Hurwitz: The Projectionist / Animatrix

Batman (1966/1989/2001), Dick Tracy, Mask, Hulk; Sky Captain, Superman (1948/2013)

2/ Felvevőgép: áldokumentum és found footage

Jim McBride: David Holzman's Diary / George A. Romero: Diary of the Dead

A Hard Day's Night, Symbiopsychotaxiplasm, Medium Cool; This is Spinal Tap, Zelig; Cannibal Holocaust, Blair Witch Project, Cloverfield, V/H/S; Project X

3 / Mozivászón és képernyő: szexfilm és videopornó,

Radley Metzger: Opening of Misty Beethoven/ Michael Ninn: Latex Behind the Green Doors (1-2.), Rabid, It Happened in Hollywood; Laura's Toy, Café Flesh, New Wave Hookers, Three Daughters, Night Visions

4/ Képkivágat és képsíkok: horror

Cooper-Schoedsack: King Kong / Tod Browning: Freaks

Frankenstein, Bat Whispers, Dr. Jekyll and Mr. Hyde (1935), Mad Love, White Zombie, Walking Dead, Dr. Cyclops

---

5/ Kameramozgás és belső montázs: krimi
Alfred Hitchcock: Rope / Robert Montgomery: Lady in the Lake
Citizen Kane, Laura, Dark Passage, The Killers, Detective Story,
Rear Window, Touch of Evil; Gun Crazy és Pickup on South Street

6/ Fény: film noir
Jacques Tourneur: Out of the Past / Jules Dassin: Thieves' Highway
Double Indemnity; The Big Sleep, The Big Heat, The Big Combo,
Kiss Me Deadly; The Naked City, Kiss of Death, Crime Wave, Street
with no Name; On the Waterfront

7 / Szín: melodráma
Vincent Minnelli: Lust for Life / Douglas Sirk: All That Heaven Allows
Becky Sharp, Gone With the Wind; Written on the Wind, Bigger than
Life, Leave Her to Heaven, Picnic; One from the Heart

8 / Képfarmátum - szélesvászon: western
Otto Preminger: River of no Return / Sergio Leone: Once Upon a
Time in the West
The Big Trail, Man from Laramie, Vera Cruz; How the West Was
Won, Forty Guns, Ride Lonesome, The Magnificent Seven, The
Appaloosa

9/ Nagylátószerű és teleobjektív: romantikus dráma
Mike Nichols: The Graduate / Peter Bogdanovich: The Last Picture
Show
Un homme et une femme; The Fugitive Kind, Sweet Bird of Youth;
Who's Afraid of Virginia Woolf, Carnal Knowledge, This Property is
Condemned, Harold and Maude

10/ Belső keretek és osztott képmozók: thriller
Brian de Palma: Sisters / Sam Peckinpah: The Osterman Weekend
Manchurian Candidate; Boston Strangler, The Thomas Crown Affair;
Wicked, Wicked; Dressed to Kill; The Anderson Tapes, Network

11/ Snitthossz: akciófilm
John Woo: Hard Target / Steven Soderbergh: Haywire
Bloodsport, Above the Law, Cobra, Desperado; Kill Bill 1-2., The Last
Boy Scout, Last Man Standing, Bourne Ultimatum, Casino Royale;
Derailed, JVC

12/ Térhatású film: korai és modern 3D – science fiction
Arch Oboler: The Bubble / Alfonso Cuarón: Gravity
It Came from Outer Space, Creature from the Black Lagoon, Robot
Monster; Up, Avatar, Tron: Legacy, Dredd, Prometheus

Kötelező / Ajánlott irodalom: Bíró Yvette: A film formanyelve, In: Bíró: A hetedik művészet, A film
drámaisága, Századvég Kiadó, Budapest 1994.
Szabó Gábor: Filmes könyv, Ab Ovo 2002.
Kovács András Bálint: Mozgóképelemzések
David Bordwell: Film Style and Technology, 1930–60. In: David
Bordwell, Janet Staiger and Kristin Thompson: The Classical
Hollywood Cinema - Film Style & Mode of Production to 1960.
Routledge, London, 2005. pp. 580-606.
David Bordwell: Intensified Continuity: Four Dimensions In: The Way
Hollywood Tells It: Story and Style in Modern Movies. University of
California Press, 2006. pp. 121-138.

William Brown: Man without a movie camera—Movies without men
towards a posthumanist cinema? In: Warren Buckland (ed.): Film
Theory and Contemporary Hollywood Movies, Routledge, New York,
2009. pp. 66-85.

Robert Spadoni: *Uncanny Bodies: The Coming of Sound Film and the Origins of the Horror Genre*. University of California Press, 2007.

William Park: *Style - What Is Film Noir?* Bucknel University Press, 2011, pp. 55-64.

Neale, Steve: *Technicolor*, In Angela Dalle Vacche and Brian Price (eds.) *Color: The Film Reader*. Abingdon, Oxfordshire: Routledge, 2006. pp. 13-23.

Barry Salt: *The Shape of 1999: The Stylistics of American Movies at the End of the Century*. In: Warren Buckland (ed.): *Film Theory and Contemporary Hollywood Movies*, Routledge, New York, 2009. pp. 124-149.
